

K zákonu o směnářské činnosti

- Předpisy¹
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (**OZ**)
  - zákon č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, ve znění pozdějších předpisů (**ZSČ**)
  - zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (**ZOS**)
  - zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů (**ZPS**)
  - zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů (**ŽZ**)
  - zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (**ZFA**)
  - zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (**SŘ**)
  - vyhláška č. 315/2013 Sb., o směnářské činnosti (**VSČ**)

Struktura odpovědí

Soubor odpovědí k ZSČ je rozdělen² do jednotlivých tematických okruhů takto:

- A. Poskytování informací (kurzovní lístek, předsmulovní informace, informace o směnářském obchodě a právech zákazníka aj.)
- B. Evidence a výkaznictví
- C. Odstoupení od smlouvy
- D. Ostatní

A. Poskytování informací (kurzovní lístek, předsmulovní informace, informace o směnářském obchodě a právech zákazníka aj.)

Otázka A.1 **Jak přistupovat ke kurzovnímu lístku, pokud směnárna směňuje velké množství cizích měn?**

Ustanovení

- § 11 odst. 2, 3 a 4 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Na povinnosti směňovat pouze měny uvedené na kurzovním lístku nic nemění ani skutečnost, že směnárna směňuje velké množství cizích měn. Kurzovní lístek musí být v těchto případech - s ohledem na požadavek uvádění údajů na kurzovním lístku alespoň v českém a anglickém jazyce, přehledně, v přiměřené velikosti, jasným a srozumitelným způsobem (srov. § 11 odst. 3 ZSČ) - přiměřeně velký.

Ve výjimečných případech, kdy množství směňovaných měn neumožňuje v běžných prostorách směnárny zobrazit všechny směňované měny současně přiměřenou velikostí písma, lze akceptovat např. zobrazení na displeji elektronického zařízení, kde může sám zájemce posouvat text a zobrazit kurzy všech směňovaných měn tímto způsobem. V rozporu s požadavkem určitosti a srozumitelnosti údajů na kurzovním lístku by ovšem mohlo být uvádění směnných kurzů na elektronickém panelu, který by směnné kurzy zobrazoval ve smyčce, bez možnosti zájemce do tohoto zobrazení jakkoli zasáhnout.

Zákon ovšem nebrání uvedení nejčastěji směňovaných měn na prvním místě nebo jejich jinému zvýraznění. Možné je i rozdělení kurzovního lístku na „běžné“ a „exotické“ měny, s tím, že kurzovní lístek může být složen i z více fyzických zařízení (ať už jde o listinu či elektronické zařízení nebo jejich kombinaci), to však pouze za předpokladu, že údaje budou uvedeny v souladu s § 11 odst. 3 ZSČ, tedy mimo jiné přehledně, jasně a srozumitelně.

Otázka A.2 **Určité informace mají být zájemci o směnu sděleny „s dostatečným předstihem před uzavřením směnářského obchodu“ – jakou dobu lze považovat za dostatečnou?**

Ustanovení

- § 13 odst. 1 ZSČ

¹ Zkratky předpisů v jednotlivých přehledech relevantních ustanovení právních předpisů k otázkám jsou vždy uvedeny jen za posledním ustanovením dotčeného právního předpisu, tj. např. takto: § 13 odst. 1 a 2, § 14 odst. 2 písm. a) bod 1, písm. b) body 1 až 6, písm. c) bod 1 ZSČ; v samotném textu odpovědi jsou zkratky uváděny u jednotlivých dotčených ustanovení.

² Odpovědi jsou pro přehlednost číslovány jednou průběžnou číselnou řadou a současně řazeny do jednotlivých částí – tematických okruhů (A, B, C a D).

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 13 odst. 1 ZSČ převyšuje-li částka složená zájemcem k provedení směny částku odpovídající 1 000 EUR, je provozovatel směnárenské činnosti povinen sdělit zájemci s dostatečným předstihem před uzavřením obchodu informace uvedené v § 14 odst. 2 písm. a) bodu 1,³ písm. b) bodech 1 až 6,⁴ písm. c) bodu 1⁵ a datum a čas sdělení informace.

Část údajů potřebných pro jejich přípravu lze získat až v průběhu jednání se zájemcem. Není tedy možné požadovat jejich předání hned na začátku jednání, natož před ním.

Dostatečný předstih v tomto kontextu neznamená několik hodin či dnů, ale spíše takový čas, který umožní přečtení a samostatné zvážení předaných informací zájemcem před provedením samotné směny. Z povahy směnárenského obchodu plyne, že zpravidla se bude jednat o krátký časový interval mezi předáním informací a uskutečněním směnárenského obchodu v rozmezí několika minut, případně i méně než minuta, ale vždy nejméně tolik, kolik požaduje zákazník.

Na druhou stranu by bylo pochybením, pokud by pracovník směnárny přistoupil k provedení směny ihned po předání informace a neposkytl zájemci čas na prostudování předaných podkladů. Povinnost poskytnout informace s předstihem má provozovatel směnárenské činnosti nezávisle na tom, zda zájemce hodlá předané informace číst a zvažovat.

Otázka A.3 **Jakou podobu mají mít informace povinně sdělované zájemci o směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR v předstihu před provedením směny?**

Ustanovení • § 13 odst. 1 a 2, § 14 odst. 2 písm. a) bod 1, písm. b) body 1 až 6, písm. c) bod 1 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Zákon požaduje, aby „informace před provedením směnárenského obchodu“ pro směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR byly zájemci „sděleny v textové podobě, alespoň v českém a anglickém jazyce, v přiměřené velikosti, jasným a srozumitelným způsobem. Číselné údaje se uvádějí arabskými číslicemi. Textová podoba je zachována, jsou-li informace sděleny takovým způsobem, že je zájemce může uchovat a opakovaně zobrazovat.“ (§ 13 odst. 2 ZSČ).⁶

Tento požadavek bude typicky naplněn předáním listu papíru, na kterém budou požadované informace vtištěny (mohou být napsány i ručně, pokud budou dobře čitelné, to ale nebude praktické pro provozovatele směnárny z hlediska interní archivace a bude obtížné zajistit srozumitelnost).

Z textu i smyslu celého § 13 ZSČ přitom plyne, že uchování a opětovné zobrazení má být možné na straně zájemce, a to i bez další součinnosti provozovatele směnárenské činnosti. Pouhé zobrazení na obrazovce počítače dostupného ve směnárně by nesplnilo požadavek na uchování informací.

Zákon nicméně nevylučuje, že bude nalezeno takové technické řešení (jiné než předání na listu papíru), které požadavkům na předání předšmluvních informací⁷ vyhoví i při ryzé

³ Provozovatel na dokladu uvede informace o provozovateli, kterými jsou jméno a identifikační číslo osoby.

⁴ Provozovatel na dokladu uvede informace o směnárenském obchodu, kterými jsou názvy nebo jiná označení měn, mezi nimiž byla směna provedena; částka, která byla zákazníkem složena k provedení směny; směnný kurz; částka, která odpovídá částce složené zákazníkem k provedení směny po přepočtu směnným kurzem; úplata za provedení směnárenského obchodu; částka, která byla zákazníkovi vyplacena po provedení směny, jestliže se liší od částky odpovídající částce složené zákazníkem k provedení směny po přepočtu směnným kurzem.

⁵ Provozovatel na dokladu uvede informace o právu zákazníka odstoupit od smlouvy o směnárenském obchodu a popis, jak od smlouvy o směnárenském obchodu odstoupit.

⁶ ZSČ zde volí jinou formulaci než § 1819 OZ, ale smysl je zjevně stejný.

⁷ Tento pojem je v tomto souboru odpovědí někdy používán pro lepší srozumitelnost, současně upozorňujeme, že není zcela přesný, protože jde o informace sdělované před každým směnárenským obchodem převyšujícím ekvivalent 1 000 EUR. Na základě jedné smlouvy (ústní či písemné) přitom může probíhat i více směnárenských obchodů, nicméně každý takto uzavřený směnárenský obchod zahrnuje výlučně jeden směnný pár, viz odpověď na otázku D.29.

osobním jednání na přepážce provozovatele směnářenské činnosti.

Hypoteticky si lze představit předání elektronickou poštou na tablet či mobilní telefon zájemce, který má zájemce u sebe v době směny, ale ani to zřejmě nebude praktické. Výjimkou mohou být případy, kdy zákazník nejprve domlouvá podmínky směny na dálku, např. telefonicky, a až následně přijde směnu fyzicky provést. Pak může být v praxi zaslání předšmluvních informací elektronickou poštou nejsnazším řešením, opět za podmínky sdělení informací s dostatečným předstihem.

Z textu zákona neplyne, že by předané informace musely být ze strany provozovatele směnářenské činnosti podepsány, lze to ale doporučit, a to zejména v jeho vlastním zájmu, neboť tím mj. může předcházet neoprávněným stížnostem založeným na nepravých (padělaných) předšmluvních informacích.

Vedle požadavků na podobu a obsah, které musí předšmluvní informace splňovat, by měla být věnována náležitá pozornost také formě sdělení. Např. pokud jsou informace vytištěny na papír úzkého formátu užívaný pro tisk pokladních dokladů a jsou navíc nevhodně uspořádány, může být orientace zájemce v textu a zjištění informací podstatných pro rozhodnutí o směně značně obtížná. Okolnosti poskytování směnářské služby schopnosti vnímání a posouzení ze strany zájemce dále ztěžují např. možným psychologickým tlakem v situaci, kdy na směnu čeká u přepážky více zájemců. Lze proto doporučit, aby se námitkám nesrozumitelnosti sdělení předcházelo tím, že informace podstatné pro rozhodnutí o směně stanovené v § 14 odst. 2 písm. b) ZSČ (směnný kurz, poplatky atd.) budou uvedeny v informačním sdělení na prvním místě, aby neunikly pozornosti zájemce. Každopádně je vždy nutné dodržet požadavek srozumitelnosti.

Otázka A.4 Mohou informace povinně sdělované zájemci o směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR v předstihu před provedením směny obsahovat i další údaje nad rámec zákona?

Ustanovení • § 13 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) V § 13 ZSČ se uvádí, jaké informace musejí být zájemci o směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR sděleny. Ze zákona neplyne, že by nesměly být sdělovány žádné jiné. Jediným korektivem je srozumitelnost výsledného sdělení.

Lze tak akceptovat informace (např. logo), za podmínky, že nezastírají význam ostatních povinně sdělovaných informací a nemohou vyvolat klamavý dojem ohledně smyslu jejich předání (tedy ve výsledku narušit jejich srozumitelnost).

Za stejných podmínek lze akceptovat i uvedení dalších údajů, např. názvu softwaru využitého při vyhotovení předšmluvní informace, anebo omezení nastavená provozovatelem směnářské činnosti, např. že v provozovně lze směňovat jen částky do nebo od určitého limitu. V této souvislosti lze také odkázat na odpověď na otázku A.8.

Výrazné rozšiřování okruhu sdělovaných informací nad rámec požadavků stanovených v § 13 ZSČ však jde na úkor srozumitelnosti nebo jasnosti sdělení a ztěžuje zjištění informací podstatných pro rozhodnutí zájemce o směně.

Nepochybně je přípustná i informace o časovém omezení platnosti předšmluvní informace, aby bylo zřejmé, že se zájemce nemůže domáhat provedení obchodu za stejných podmínek kdykoliv po sdělení těchto informací (pokud provozovatel směnářské činnosti takové omezení v zájmu obezřetnosti uplatňuje).

Klíčové je ovšem jasné a srozumitelné sdělení těch informací, které zákon vyžaduje.

Otázka A.5 Kdy se smí účtovat úplata za provedení směnářského obchodu a jak o ní srozumitelně informovat na kurzovním lístku a na předšmluvních informacích pro

směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR?

Ustanovení • § 11 odst. 2 písm. e), § 12a, § 13 odst. 1, § 14 odst. 2 písm. b) bodu 5 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 12a ZSČ provozovateli nenáleží úplata za provedení směnářského obchodu, s výjimkou úplaty za provedení směny mincí složených zákazníkem, šeku předloženého zákazníkem, bezhotovostních peněžních prostředků nebo elektronických peněz, dal-li zákazník platební příkaz k jejich převodu prostřednictvím provozovatele; v této souvislosti také odkazujeme na odpověď na otázku D.28.

Povinnost uvést na kurzovním lístku nebo předmluvních informacích informaci o úplatě za provedení směnářského obchodu a podmínkách, za kterých se úplata vyžaduje, vyplývá z ustanovení § 11 odst. 2 písm. e) ZSČ, resp. § 14 odst. 2 písm. b) bodu 5 ZSČ ve spojení s § 13 odst. 1 ZSČ. S ohledem na to, že předmluvní informace poskytuje provozovatel směnářské činnosti zájemci ke konkrétnímu obchodu, ví už v době vyhotovení informace, jaké jsou podmínky obchodu, a musí určit úplatu přesnou částkou. Tím se zajistí srozumitelnost informace přiměřená okolnostem. Komplikovanější vyjádření úplaty by v této fázi bylo v rozporu se smyslem předmluvní informace.

Stejně jako další informace se i informace o úplatě podle § 12a ZSČ na kurzovním lístku nebo v předmluvních informacích poskytuje vždy alespoň v českém a anglickém jazyce, v přiměřené velikosti, jasným a srozumitelným způsobem. Číselné údaje se uvádějí arabskými číslicemi; názvy měn na kurzovním lístku nemusí být uváděny v českém a anglickém jazyce, je-li z jejich jiného označení zřejmé, o jakou měnu se jedná.

V kurzovním lístku zpravidla nelze přesnou částku úplaty pro konkrétní směnu uvádět, pokud není směna spojena s paušálním poplatkem. V případech, kdy je určena např. procentem ze směnované částky, případně s dodatečnými podmínkami, nezbyvá než popsat úplatu údajem o procentní srážce a případně popisem dalších podmínek (např. minimální poplatek).

Otázka A.6 Lze podmínky směny sdělovat i jinak než zpřístupněním kurzovního lístku, např. na základě telefonických dotazů zájemců?

Ustanovení • *netýká se konkrétního ustanovení*

Odpověď (4. 6. 2019) Povinnost uveřejnit v provozovně kurzovní lístek a poskytovat před provedením směny částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR předmluvní informace v určité podobě nebrání poskytování předběžných informací ohledně kurzu na kurzovním lístku nebo případného výhodnějšího kurzu prostřednictvím telefonu, elektronické pošty apod. Může k tomu dojít na dotaz zájemce i z vlastní iniciativy provozovatele směnářské činnosti v rámci propagace.

Nejpozději před provedením směny bankovek, mincí či šeků (typicky na přepážce provozovatele směnářské činnosti) musí být pro směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR poskytnuty všechny předmluvní informace; k formě a času jejich poskytnutí viz předchozí odpovědi.

V souvislosti s „výňatky“ z kurzovního lístku současně odkazujeme na odpověď na otázku A.14.

Otázka A.7 Co se rozumí informací „o právu zájemce podat návrh orgánu mimosoudního řešení sporů mezi zájemcem a provozovatelem“?

Ustanovení • § 13 odst. 1, § 14 odst. 2 písm. c) bod 3 ZSČ, § 1 odst. 1 písm. f) ZFA

Odpověď (4. 6. 2019) Součástí předmluvních informací poskytovaných zájemci o směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR a dokladu o provedení směnářského obchodu jsou mj. informace o právu zájemce podat návrh orgánu mimosoudního řešení sporů mezi

zájemcem a provozovatelem.

Mimosoudním řešením sporů na finančním trhu se obecně rozumí řízení před finančním arbitrem. V oblasti směnárství je pravomoc finančního arbitra založena v § 1 odst. 1 písm. f) ZFA. Předšmluvní informace by tedy měly vždy obsahovat informaci o právu podat návrh, aby o sporu rozhodl finanční arbitr. Více informací o něm lze najít na internetových stránkách <http://www.finarbitr.cz/cs/>.

Vedle toho je možné (i když ne obvyklé), že v souvislosti se směnárským obchodem dojde ke sjednání rozhodčí doložky. V takovém případě by měla předšmluvní informace obsahovat i informace týkající se takto sjednáváného rozhodce. Je např. představitelná dlouhodobá spolupráce určitého zákazníka se směnárnou na základě rámcové smlouvy, na jejímž základě jsou pak prováděny jednotlivé směny, a tato rámcová smlouva obsahuje mj. rozhodčí doložku. Informace sdělované před provedením směnárského obchodu pak obsahují i údaj o rozhodci nebo rozhodčím soudu podle této doložky. To však nenahrazuje povinnost uvést údaj o orgánu mimosoudního řešení sporů, resp. o finančním arbitrovi.⁸ V této souvislosti je nicméně nutné zdůraznit, že dle § 2 odst. 1 zákona 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, není možní sjednat rozhodčí doložku pro řešení sporů ze smluv, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel.

Otázka A.8 **Jaké údaje může obsahovat kurzovní lístek?**

Ustanovení • § 11 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Kurzovní lístek může podle § 11 ZSČ v zásadě obsahovat pouze zákonem stanovené údaje.⁹ Tím se sleduje účel, aby nedocházelo k matení klientů nepřehledným a nepřeborným množstvím údajů na kurzovním lístku, které ve svém důsledku může vést k poškození klientů.

Z povahy věci a za situace, kdy významná část kurzovních lístků je zobrazována na elektronickém panelu, nelze ovšem vyloučit, aby kurzovní lístek obsahoval i takové informace jako např. logo společnosti, či název softwaru, který údaje na panelu zobrazuje.

Takové dodatečné informace, jsou-li v rozumné a přiměřené míře, která neodporuje účelu § 11 ZSČ, zobrazeny na kurzovním lístku, lze akceptovat.

V této souvislosti odkazujeme na odpověď na otázku A.4.

Otázka A.9 **Jakým způsobem se uvádějí z pozice provozovatele údaje na kurzovním lístku a je možno znázornit směr směny čistě graficky (šipkou atp.)?**

Ustanovení • § 11 odst. 3 a 4 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 11 odst. 3 ZSČ se údaje na kurzovním lístku mj. uvádějí alespoň v českém a anglickém jazyce, přehledně, v přiměřené velikosti, jasným a srozumitelným způsobem.

Současně podle § 11 odst. 4 ZSČ platí, a to jak ve vztahu k názvům nebo jiným označením měn, mezi nimiž provozovatel směnu provádí, tak ve vztahu k informacím o směnných kurzech, jimiž je prováděn přepočítání mezi těmito měnami a které jsou pro zájemce o provedení směnárského obchodu nejméně výhodné, že informace o směru směny se uvádí z pozice provozovatele v první osobě jednotného nebo množného čísla, přičemž v případě směny české koruny se směnný kurz, jímž provozovatel provádí přepočítání při nabytí cizí měny, uvede před směnným kurzem, jímž

⁸ Viz § 1 odst. 2 ZFA: „Sjednání rozhodčí smlouvy nevylučuje pravomoc arbitra.“

⁹ Viz také důvodová zpráva k § 11 ZSČ.

provozovatel provádí přepočtení při zcizení cizí měny.

Čistě grafické znázornění směru směny podmínku uvedení v alespoň českém a anglickém jazyce z povahy věci nenaplnuje a naplnit nemůže. Směr směny musí být vždy vyjádřen alespoň česky a anglicky. Pouhá grafická informace o směru směny (například šipky) navíc nemusí být v některých případech informací pro zákazníky jasnou a srozumitelnou.

Otázka
A.10

Jaký má být rozsah informace o právu zákazníka odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu vč. popisu, jak od smlouvy o směnářském obchodu odstoupit?

Ustanovení

- § 14 odst. 2 písm. c) bod 1, § 16a až 16d ZSČ

Odpověď
(4. 6. 2019)

Podle § 14 odst. 2 písm. c) bod 1 ZSČ provozovatel na dokladu o provedení směnářského obchodu uvede informace o právu zákazníka odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu a popis, jak od takové smlouvy odstoupit.

Minimálním obsahem informace o odstoupení bude typicky sdělení relevantních informací ve smyslu § 16a až 16d ZSČ v zákazníkovi srozumitelné formě, a to vždy se zohledněním toho, zda a v jakém rozsahu došlo ke smluvnímu ujednání stran směnářského obchodu v podobě podmínek odchylovících se od § 16a až 16d ZSČ ve prospěch zákazníka.

Následná úvaha ČNB, zda byla v daném konkrétním případě naplněna dikce ustanovení § 14 odst. 2 písm. c) bod 1 ZSČ, se nicméně bude vždy odvíjet až od posouzení všech okolností toho kterého případu individuálně.

Otázka
A.11

Je možno veřejně nabízet zvýhodněnou nabídku směnného kurzu, který je pro zájemce výhodnější než směnný kurz na kurzovním lístku, např. sdělením „při směně 500 GBP a více nabízíme následující zvýhodnění: GBP nakupujeme: základní kurz + 0,3 CZK / GBP prodáváme: základní kurz – 0,3 CZK atp.“?

Ustanovení

- § 12 odst. 2 ZSČ

Odpověď
(4. 6. 2019)

Pro výklad a aplikaci § 12 odst. 2 ZSČ v tom kterém konkrétním případě je nutno především vycházet ze smyslu a účelu dotčené právní úpravy, tj. snahy o zajištění, resp. zvýšení ochrany zákazníka při výkonu směnářské činnosti.

Podle § 12 odst. 2 ZSČ provozovatel v případě, že nabízí směnný kurz, který je pro zájemce výhodnější než směnný kurz uvedený na kurzovním lístku, smí v provozovně a jejím bezprostředním okolí uveřejnit pouze obecnou informaci o této nabídce bez uveřejnění konkrétního směnného kurzu.

Odkazované demonstrativní zobrazení směnného kurzu ve smyslu dotazu je tak v rozporu s dikcí ustanovení § 12 odst. 2 ZSČ.

Otázka A.12

Může směnárna provádět směny i ve vztahu k měnám, které nejsou uvedeny na kurzovním lístku?

Ustanovení

- § 11 odst. 2 písm. c) a d), § 12 odst. 1 ZSČ

Odpověď
(4. 6. 2019)

Zákon vyžaduje, aby kurzovní lístek obsahoval informace o všech měnách, které směnárna směňuje, a jejich kurzech (§ 11 odst. 2 písm. c) a d) ZSČ). Současně zakazuje provést směnu za podmínek pro zájemce méně výhodných, než jsou podmínky na kurzovním lístku (§ 12 odst. 1 ZSČ). Směna měny, která není na kurzovním lístku uvedena, by znamenala porušení této povinnosti.

To se týká i obchodů s jinými osobami, než jsou spotřebitelé, a směň, které směnárna provádí jen ojedinele. Rozsah činnosti má význam pouze pro posouzení závažnosti

případného přestupku.

Otázka A.13 **Je možné uvádět na kurzovním lístku různé podtypy měn a k nim přiřazovat rozdílné kurzy (kurzy pro mince, cestovní šeky, neplatné bankovky atp.)?**

Ustanovení • § 11 odst. 1, § 11 odst. 2 písm. c) a d), § 12 odst. 2, § 12a ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) „Podtypy měn“ ZSČ, resp. platná právní úprava nezná.

Podle § 11 odst. 1 ZSČ platí, že provozovatel je povinen uveřejnit v provozovnách, v nichž provádí směnárenské obchody, kurzovní lístek, který podle § 11 odst. 2 písm. c) a d) ZSČ musí obsahovat názvy nebo jiná označení měn, mezi nimiž provozovatel směnu provádí, a současně informace o směnných kurzech, jimiž je prováděn přepočít mezi těmito měnami a které jsou pro zájemce o provedení směnárenského obchodu nejméně výhodné; uvádění kurzů emisí či nominálních hodnot atp. není možné.

Podle § 12a ZSČ také platí, že provozovateli nenáleží za provedení směnárenského obchodu úplata, a to vyjma úplaty za provedení směny mincí složených zákazníkem, šeku předloženého zákazníkem, bezhotovostních peněžních prostředků nebo elektronických peněz, dal-li zákazník platební příkaz k jejich převodu prostřednictvím provozovatele. V těchto případech tedy zákonodárce umožnil provozovateli promítnout vyšší náklady provázející směnu do možnosti požadovat za provedení směnárenského obchodu úplatu. V této souvislosti odkazujeme také na odpověď k otázce D.28.

Současně podle § 12 odst. 2 ZSČ provozovatel nesmí v provozovně a jejím bezprostředním okolí uveřejnit jinou než obecnou informaci o případném pro zájemce výhodnějším směnném kurzu, než který je uveden na kurzovním lístku.

Otázka A.14 **Je v souladu s právními předpisy nabídka dílčích podmínek směnárenského obchodu, resp. vybraných kurzů či výňatků z kurzovního lístku v podobě reklamních cedulí, na plakátech apod.?**

Ustanovení • § 4 odst. 1 a 3, § 5 až 5b ZOS, § 11 odst. 3 a 4 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 4 odst. 1 a 3 ZOS se nekalou obchodní praktikou rozumí zejména klamavé konání podle § 5 ZOS, klamavé opomenutí podle § 5a ZOS nebo agresivní obchodní praktika podle § 5b ZOS.

Pro posouzení nekalých obchodních praktik lze vycházet z toho, že se vždy poměřují a posuzují pohledem průměrného spotřebitele s tím, že jsou zakázány nejen před rozhodnutím spotřebitele a v jeho průběhu, ale i po něm.

Následná úvaha, zda byla v daném konkrétním případě naplněna skutková podstata nekalé obchodní praktiky, resp. případně naplněny předpoklady pro správní trestání, se proto bude vždy odvíjet až od posouzení všech zvláštností toho kterého případu individuálně.

ČNB obecně považuje praxi uvádění „výňatků“ z kurzovního lístku za nežádoucí, a to z několika důvodů. Podobné informace jsou totiž ve většině případů zaměnitelné s kurzovním lístkem, nicméně neobsahují všechny náležitosti kurzovního lístku. Smyslem kurzovního lístku však je poskytovat uceleně a souhrnně všechny informace potřebné ke směně. „Výňatky“ jsou pak popřením tohoto smyslu, a navíc mohou snadno vést k tomu, že pouze na jejich základě se bude zájemce rozhodovat o provedení směny, aniž by se zajímal o kurzovní lístek, a to i proto, že za kurzovní lístek bude považovat právě „výňatek“.

Pokud by byla vyloučena možnost záměny s kurzovním lístkem (a to i pro turisty), o čemž je možno mít důvodné pochybnosti, pak je uvádění výňatků možné za

předpokladu splnění několika podmínek.

Z pohledu ČNB je minimálně nutné (další požadavky by mohly vyplynout z okolností každého případu):

- analogicky postupovat podle § 11 odst. 4 ZSČ,
  - tedy uvést první v pořadí kurz, jímž provozovatel provádí přepočítání při nabytí cizí měny,
  - aby informace o směru směny byla uváděna stejně jako na kurzovním lístku,
- analogicky postupovat podle § 11 odst. 3 ZSČ,
  - včetně uvedení informací v českém i anglickém jazyce,
  - aby informace na poutači a na kurzovním lístku nebyly navzájem rozporné (např. rozdíl v kurzech).

Například uvedení jen prodejního kurzu („GBP prodej 25,00 CZK“ atp.) ČNB považuje (opět při vědomí potřeby vyhodnocení okolností každého případu) za nekalou obchodní praxi. Je tomu tak proto, že zájemci o směnu (zejména turisté) by viděli pouze informaci o prodeji, nicméně mohli by se domnívat, že jde o kurz nákupní, a to i přes to, že kurzovní lístek bude uvnitř provozovny uveřejněn.

B. Evidence a výkaznictví

Otázka B.15 **Jak má provozovatel směnářské činnosti doložit sdělení předšmluvních informací zájemci a předání dokladu o provedení směnářského obchodu? Musí být schopen jejich sdělení, respektive vydání zpětně doložit, i pokud k směně nakonec nedojde?**

Ustanovení • § 13, § 14, § 16 odst. 1 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 16 odst. 1 ZSČ „provozovatel při provozování směnářské činnosti pořizuje dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro hodnověrné osvědčení řádného plnění jeho povinností stanovených tímto zákonem.“ Jednou z jeho povinností pro směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR je povinnost podle § 13 odst. 1 ZSČ, tj. sdělit „zájemci s dostatečným předstihem před uzavřením tohoto obchodu informace“ popsané výše.

Jak již bylo uvedeno výše, předšmluvní informace pro směnu částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR podle § 13 ZSČ bude mít typicky formu listu papíru s vytištěnými nebo i zčásti ručně doplněnými informacemi. Sdělení informace v tomto případě doloží směnárna např. tak, že si provozovatel informací, kterou nevydává klientovi, nechá klientem podepsat, a takto podepsanou informaci archivuje.

Tento doklad je směnárník povinen archivovat i v těch případech, kdy zájemce sdělí, že předšmluvní informace číst nebude, případně sdělí ihned, bez čtení předšmluvních informací, že s podmínkami souhlasí.

Nicméně v případě, že nakonec ke směně nedojde, směnárník *není* povinen archivovat doklad o sdělení předšmluvních informací podle § 13 ZSČ. Povinnost sdělit „zájemci s dostatečným předstihem před uzavřením tohoto obchodu informace“ popsané výše je vázána právě na uzavření směnářského obchodu – do té doby nelze určit, zda byly informace poskytnuty v dostatečném předstihu, resp. kdy vůbec měly být poskytnuty. Nejde tedy o informaci nezbytnou pro hodnověrné osvědčení řádného plnění povinností provozovatele směnářské činnosti.

Přesto lze doporučit, aby provozovatelé archivovali i tyto informace, resp. doklady o jejich poskytnutí, v zájmu předcházení nejasnostem na straně klientů a řešení případných stížností.

Shora uvedené platí obdobně i pro povinnost vydání dokladu dle § 14 ZSČ.

Otázka B.16 **Jaký je nezbytný rozsah dokumentů a záznamů pro osvědčení plnění povinností podle § 16 odst. 1 ZSČ?**

Ustanovení • § 16 odst. 1 a 2, § 20 a násl. ZSČ, § 3 SŘ

Odpověď
(4. 6. 2019) Ve vztahu k obsahu a rozsahu dokumentů a záznamů osvědčujících plnění povinností provozovatelem při provozování směnářenské činnosti ve smyslu § 16 odst. 1 ZSČ je nutno primárně uvést, že tento musí vést takové záznamy a pořizovat takové dokumenty, které typicky pro účely správního řízení, resp. řízení o přestupku ve smyslu § 20 a násl. ZSČ v návaznosti mj. na § 3 SŘ¹⁰ osvědčí či napomohou osvědčit, zda došlo, nebo nedošlo k naplnění skutkové podstaty toho kterého přestupku na úseku směnářenské činnosti.

Obecně je možné uvést, že archivační povinnost se může týkat jen těch dokumentů a záznamů, které skutečně reálně mohou splnění povinností stanovených v ZSČ osvědčit. Rozsah těchto povinností se pak bude odvíjet od způsobu výkonu směnářenské činnosti každého jednoho provozovatele této činnosti a hodnocení důkazních prostředků ve vztahu k plnění té které povinnosti uložené ZSČ není proto možno dopředu univerzálně specifikovat pro všechny možné podoby výkonu směnářenské činnosti, typicky však půjde primárně o doklady o provedení směnářského obchodu, tzv. předmluvní informace, doklady o odstoupení od smlouvy o směnářském obchodu a jeho vypořádání atd. V této souvislosti odkazujeme také na postup dle odpovědi na dotaz B.15.

Současně je nutno upozornit, že shora uvedeným mj. není dotčena specifická povinnost provozovatele směnářenské činnosti vést evidenci směnářských obchodů ve smyslu § 16 odst. 2 ZSČ.

Otázka B.17 **Vykazují provozovatelé ČNB i směnářské obchody, od kterých bylo (částečně) odstoupeno?**

Ustanovení • § 15, § 16a odst. 1 a 2, § 16c ZSČ, § 8 VSČ

Odpověď
(4. 6. 2019) Podle § 15 ZSČ provozovatel poskytuje ČNB informace o objemu směnářských obchodů provedených v jednotlivých měnách, a to podle prováděcího předpisu, viz § 8 VSČ. Provozovatel je povinen sestavit výkaz DEV (ČNB) 26–04 „Nákup a prodej cizí měny“ vyplněním elektronického formuláře, ve kterém uvede za všechny své provozovny souhrnné údaje o objemu směnářských obchodů provedených v jednotlivých měnách za vykazované kalendářní čtvrtletí, a to bez těch, od kterých bylo odstoupeno podle § 16a ZSČ. Protože podle § 16a odst. 2 ZSČ je odstoupení možno provést, resp. limitováno do ekvivalentu 1 000 EUR, má být takový směnářský obchod nad (původní) rozsah ekvivalentu 1 000 EUR vykazován v rozsahu nedotčeném odstoupením, tj. modelově, byl-li směnářský obchod v původním rozsahu 1 500 EUR, poté bylo odstoupeno v rozsahu 1 000 EUR, bude vykazováno 500 EUR.

Nad výše uvedené je zapotřebí uvést, že je nutné informovat ČNB dle § 15 ZSČ též o obchodu, od kterého bylo odstoupeno, nicméně došlo jeho vypořádání ve smyslu § 16c ZSČ.

Otázka B.18 **Jakým způsobem se eviduje tzv. storno, resp. zrušení/zneplatnění mylného záznamu o směnářském obchodu?**

Ustanovení • § 16 odst. 1 a 2 ZSČ

¹⁰ Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky, resp. základními zásadami postupu správních úřadů uvedenými v § 2 SŘ.

Odpověď
(4. 6. 2019) Podle § 16 odst. 1 ZSČ provozovatel při provozování směnářské činnosti pořizuje dokumenty nebo jiné záznamy v rozsahu, který je nezbytný pro osvědčení plnění jeho povinností stanovených tímto zákonem.

Současně, podle § 16 odst. 2 ZSČ vede provozovatel evidenci směnářských obchodů, a to mj. v nepřerušené řadě.

Pakliže provozovatel z důvodu na jeho straně provede zneplatnění mylného záznamu, tzv. storno, pak z evidence směnářských obchodů vedené podle § 16 odst. 2 ZSČ musí být patrné, že k takovéto operaci došlo, tzn. záznam nelze trvale vymazat atp., ale je nutno vyznačit jeho zneplatnění či zrušení (typicky vč. uvedení důvodu takového storna).

Otázka B.19 **Jakým způsobem se vykazují směnářské obchody, od kterých bylo odstoupeno, zejména v případě, že k odstoupení dojde až v následujícím vykazovaném období?**

Ustanovení

- § 15 ZSČ, § 8, § 8 odst. 3 VSČ

Odpověď
(4. 6. 2019) Podle § 15 ZSČ provozovatel poskytuje ČNB informace o objemu směnářských obchodů provedených v jednotlivých měnách, a to podle prováděcího předpisu, konkrétně podle § 8 VSČ.

Provozovatel by měl provést opravu údajů ve výkazu, tedy postupovat podle ustanovení § 8 odst. 3 VSČ, které stanoví, že pokud provozovatel zjistí, že údaje v dříve předloženém výkazu nejsou správné, provede bez zbytečného odkladu prostřednictvím internetové aplikace opravu údajů tohoto výkazu.

Otázka B.20 **Je nutno evidovat neprovedené směnářské obchody?**

Ustanovení

- § 16 odst. 2 a 3 ZSČ

Odpověď
(4. 6. 2019) Podle § 16 odst. 2 ZSČ vede provozovatel evidenci směnářských obchodů. Podle § 16 odst. 3 ZSČ je provozovatel povinen provést záznam do evidence směnářských obchodů bez zbytečného odkladu po provedení směnářského obchodu (nejpozději však do konce dne, ve kterém byl obchod proveden).

Z povahy věci, resp. dotčené právní úpravy tedy přímo plyne, že předmětem evidence ve smyslu § 16 odst. 2 ZSČ jsou již uzavřené, a nikoliv neprovedené směnářské obchody.

C. Odstoupení od smlouvy

Otázka C.21 **Jak postupovat při náhlé změně provozní doby, a to i ve vztahu k běhu lhůty pro odstoupení od směnářského obchodu?**

Ustanovení

- § 16a, § 16a odst. 1 a 3, § 16d odst. 1 a 2, § 16h ZSČ

Odpověď
(4. 6. 2019) Podle § 16a odst. 3 ZSČ platí, že lhůta k realizaci odstoupení (o délce 3 hodin) běží pouze během provozní doby určené pro styk s veřejností v provozovně, ve které zákazník směnářský obchod provedl.

Současně podle § 16a odst. 3 ZSČ platí, že je-li lhůta přerušena, neskončí dříve než za 30 minut od okamžiku, kdy počala znovu běžet; podle důvodové zprávy k ZSČ: „Lhůta je typicky přerušena přerušáním provozní doby provozovny (polední pauza, konec provozní doby v daný den apod.), to dává klientovi vždy alespoň 30 minut na odstoupení od chvíle, kdy je provozovna opět otevřena (provozní doba a lhůta pro odstoupení opět běží).“

Zákazník se může dovolat provozní doby uvedené právě na dokladu o provedení směnářského obchodu, viz § 16a odst. 3 ZSČ, a v takovém případě nemůže provozovatel směnářské činnosti zákazníkovi namítat uplynutí doby k realizaci odstoupení; například po „svévolném“, resp. na dokladu o provedení směnářského obchodu „neavizovaném“ prodloužení provozní doby.

Na straně druhé je třeba vzít v potaz, že podle § 16h ZSČ může dojít k modifikaci smluvního ujednání ve prospěch zákazníka, což by se typicky projevilo v situaci, kdy se zákazník vrátí k provozovně již po ukončení regulérní provozní doby uvedené na dokladu atd., nicméně provozovatel umožní zákazníkovi vstup do provozovny, resp. realizaci jeho práva odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu ve smyslu § 16a odst. 1 ZSČ.

Význam takto stanovené ochrany zákazníka je nutno spatřovat mj. v ochraně dobré víry zákazníka v údaje o provozní době uvedené na dokladu o provedení směnářského obchodu; zákazníkovi nelze přičítat k tíži „neavizovaná“ prodloužení („neavizovaná“ prodloužení lze přičítat zákazníkovi jen k jeho prospěchu), ale ani zkrácení provozní doby pro realizaci jeho práva na odstoupení od smlouvy o směnářském obchodu ve smyslu § 16a ZSČ. Informace o pravidelné přestávce v provozní době (typicky polední pauzy) pak budou konkrétně zaznamenány do povinného vymezení provozní doby, resp. zákonem předvídanou formou sděleny zákazníkovi.

Současně je nutno vycházet z toho, že podle § 16d odst. 1 ZSČ může zákazník odstoupit od dotčené smlouvy o směnářském obchodu ve lhůtě o délce 6 měsíců ode dne provedení inkriminovaného směnářského obchodu, a to i jinde než v provozovně, ve které byl proveden směnářský obchod, a to pro případ, že nemůže odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu pro překážku na straně provozovatele směnářské činnosti, stejně tak (analogicky) jako pro případ, že neodstoupil od smlouvy, protože byl provozovatelem uveden v omyl nebo jej provozovatel neinformoval o právu odstoupit od smlouvy, viz § 16d odst. 2 ZSČ.

Otázka C.22 **Je možné omezit, resp. jakkoliv podmiňovat právo zákazníka na odstoupení od smlouvy o směnářském obchodu?**

Ustanovení • § 16a odst. 1 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 16a odst. 1 ZSČ platí, že zákazník může od smlouvy o směnářském obchodu odstoupit do 3 hodin od provedení směnářského obchodu, a to v provozovně, ve které směnářský obchod provedl; odstoupení se musí vztahovat na celý rozsah smlouvy o směnářském obchodu.

Zákonná úprava záměrně neklade na zákazníka jakékoliv požadavky; odstoupení od směnářského obchodu může proto dojít i zcela neformálně, např. položením, resp. vrácením obdržené směněné částky na přepážku, resp. provozovateli směnářské činnosti; důvodem takové úpravy je zajištění, resp. zvýšení ochrany zákazníka, přičemž jakékoliv podmiňování či ztěžování by bylo v přímém rozporu s dotčenou právní úpravou. Z jednání zákazníka nicméně musí být patrné, kdo jej činí a čeho se domáhá.

Otázka C.23 **Kdo při odstoupení od smlouvy o směnářském obchodu volí mezi náhradním plněním (vyplacením rozdílu) a vrácením peněžních prostředků?**

Ustanovení • § 16c odst. 1 ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Možnost (právo) volby má provozovatel. Tato možnost volby ze strany provozovatele má zabránit tomu, aby byl provozovatel sankcionován i při jeho vůli klientovi vyhovět. Ustanovení § 16c odst. 1 ZSČ má pak podle důvodové zprávy upravovat tzv. náhradní plnění, a to s ohledem na možnost řešení situace, kdy směnárník nemá již k dispozici hotovost dané měny, kterou směnčil se zákazníkem a ten následně zamýšlí odstoupit

od smlouvy. Toto ustanovení umožňuje provozovateli splnit svou povinnost vrácením složené částky i formou náhradního plnění v měně, kterou vydal zákazníkovi. Náhradní plnění spočívá v dorovnání ve výši rozdílu mezi zákazníkem složenou částkou po přepočtu při použití kurzu české měny k cizí měně vyhlášeného ČNB pro den předcházející dni provedení směnářského obchodu, a částkou, která byla zákazníkovi po provedení směny skutečně vyplacena. V takovém případě zákazník přijaté peněžní prostředky nevrací.

Otázka C.24 **Jakým způsobem (telefonicky, e-mailem, datovou schránkou atp.) a do kdy lze odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu mimo provozovnu?**

Ustanovení • § 16d odst. 1, § 16e ZSČ, § 559 a násl. OZ

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 16d odst. 1 ZSČ platí, že nemůže-li zákazník odstoupit od smlouvy o směnářském obchodu proto, že mu v tom brání překážka na straně provozovatele, může od smlouvy odstoupit ve lhůtě 6 měsíců ode dne provedení směnářského obchodu, a to i jinde než v provozovně, ve které byl proveden směnářský obchod.

Ve vztahu k odstoupení realizovanému prostřednictvím provozovatele poštovních služeb pak podle § 16e ZSČ platí, že lhůta pro odstoupení podle § 16d odst. 1 ZSČ je zachována, jestliže zákazník v jejím průběhu prostřednictvím provozovatele poštovních služeb odešle odstoupení od smlouvy provozovateli.

Lze současně odkázat na § 559 a násl. OZ ohledně formy právních jednání s tím, že ZSČ záměrně neklade na zákazníka jakékoliv požadavky. V této souvislosti lze také odkázat na odpověď C.22.

Otázka C.25 **Je možno podmiňovat právo zákazníka odstoupit od smlouvy, kterou bylo zákazníkovi v souvislosti se směnářským obchodem poskytnuto zboží či služba „bezplatně“ (ev. po splnění určitých podmínek), resp. jde o tzv. doplňkovou službu?**

Ustanovení • § 14 odst. 5, § 16c odst. 2 ZSČ, příloha č. 1 písm. s) ZOS

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 16c odst. 2 ZSČ poskytne-li provozovatel zákazníkovi v souvislosti se směnářským obchodem tzv. doplňkovou službu ve smyslu § 14 odst. 5 ZSČ, může zákazník spolu s odstoupením od smlouvy o směnářském obchodu odstoupit i od smlouvy o doplňkové službě.

Doplňkovou službou se přitom podle § 14 odst. 5 ZSČ míní prodej nebo poskytnutí doplňkového zboží nebo doplňkové služby; rozuměno tak, že jde i o zboží či služby, o kterých je zákazníkovi tvrzeno, že jsou zdarma (ve smyslu dotazu). Ačkoliv tedy ZSČ nedefinuje pojem „doplňková služba“ je zřejmé, že se musí jednat o službu nabízenou zákazníkovi ve spojení se směnářským obchodem. Z textu ZSČ či z důvodové zprávy k jeho novele účinné od 1. 4. 2019, resp. jejího smyslu a účelu nevyplývá, že by zákonodárce chtěl tento pojem omezit pouze na úplatné služby.

Dojde-li v souvislosti se smlouvou o směnářském obchodu k poskytnutí doplňkových služeb či zboží „zdarma“, pak mj. s ohledem na nutnost zajistit ochranu zákazníka ve smyslu novely ZSČ je takové smluvní ujednání považováno právě za uzavřené v souvislosti se směnářským obchodem podle § 16c odst. 2 ZSČ.

Pro posouzení nekalých obchodních praktik podle ZOS lze vycházet z toho, že se vždy poměřují a posuzují pohledem průměrného spotřebitele s tím, že jsou zakázány nejen před rozhodnutím spotřebitele a v jeho průběhu, ale také kdykoliv po něm. I z tohoto důvodu lze mít pochybnosti o poskytování doplňkového zboží či služby zdarma, pokud by odstoupení spotřebitele od směnářského obchodu bylo podmiňováno vrácením takového zboží nebo služby.

Otázka C.26 **V jakém rozsahu se vrací úplata za provedení směnářského obchodu při odstoupení**

od smlouvy o směnářenském obchodu?

Ustanovení

- § 12a, § 16a odst. 2, § 16b odst. 2 ZSČ

Odpověď
(4. 6. 2019)

Nepřevyšuje-li částka složená zájemcem k provedení směny částku odpovídající 1 000 EUR, je provozovatel povinen vrátit zákazníkovi přijatou úplatu v plné výši. Nastane-li situace, kdy částka směny nebude přesahovat hodnotu odpovídající 1 000 EUR a bude-li např. za nákup šeků účtována úplata ve výši 5 %, zákazníkovi bude při odstoupení od smlouvy vrácena úplata v plné výši.

Převyšuje-li částka složená zájemcem k provedení směny částku odpovídající 1 000 EUR, vztahuje se odstoupení pouze na část obchodu odpovídající částce 1 000 EUR a v tomto poměru vrátí provozovatel zákazníkovi také část úplaty, kterou vypočte proporcionalně. Tedy např. při nákupu šeků v hodnotě 1 500 EUR, bude zákazníkovi při odstoupení od smlouvy vrácena úplata ve výši 5 % z hodnoty odpovídající 1 000 EUR a úplata ve výši 5 % ze zbývajících částky 500 EUR nebude zákazníkovi vrácena.

Převyšuje-li částka složená zájemcem k provedení směny částku odpovídající 1 000 EUR a je-li úplata stanovena fixní částkou za každý jednotlivý obchod, např. při směně, resp. nákupu šeků při fixním poplatku za každý jejich nákup, provozovatel zákazníkovi úplatu ani její část nevrátí.

Převyšuje-li částka složená zájemcem k provedení směny částku odpovídající 1 000 EUR a je-li úplata stanovena procentuálně nebo fixní částkou, ale úplata se vztahuje jen na část peněžních prostředků složených zákazníkem, typicky v případě, že úplata je za směnu mincí a zákazník složil část v bankovkách a část v mincích, zákazník sám určí, od které části obchodu odstoupí, zda od části zatížené poplatkem nebo nikoliv – a podle toho se provozovatel zachová. Pokud zákazník odstoupí od smlouvy v části, která byla složená v mincích, směnárník mu navrátí i úplatu, případně její část (není-li odstoupeno od smlouvy v celé části složené v mincích).

D. Ostatní

Otázka D.27

Do kdy je provozovatel směnářenské činnosti vázán nabídkou v předšmluvní informaci?

Ustanovení

- § 1734 OZ, § 13 ZSČ

Odpověď
(4. 6. 2019)

Ve smyslu § 1734 OZ platí, že nabídka učiněná ústně musí být přijata bezodkladně, to platí také pro nabídku učiněnou v písemné formě, byla-li předložena přítomné osobě. Provozovatel směnářenské činnosti má samozřejmě možnost, i v zájmu předcházení nedorozuměním, uvést výslovně, po jakou dobu považuje nabídku za platnou.

V případě směny částky převyšující ekvivalent 1 000 EUR tedy musí být nabídka k jejímu uzavření přijata bezodkladně po prostudování předšmluvních informací.

Obecně tedy platí, že pokud provozovatel směnářenské činnosti sdělí informace o směně podle § 13 ZSČ a zájemce k transakci nepřistoupí bezodkladně (případně po dobu určenou pro platnost nabídky provozovatelem), nemůže se na provozovateli později, resp. po uplynutí stanovené doby domáhat uzavření směnářenského obchodu za podmínek, které platily v době poskytnutí informace.

Otázka D.28

Je možné požadovat úplatu za použití platební nebo kreditní karty při provádění směny, resp. při směnářenském obchodu?

Ustanovení

- § 12a, § 12a písm. c) ZSČ, § 254, § 254 odst. 1 a 2, § 254 odst. 2 písm. a) ZPS

Odpověď

Právně jde o řešení dovolenosti úplaty za provedení směnářenského obchodu pomocí

(4. 6. 2019) bezhotovostních peněžních prostředků nebo elektronických peněz, dal-li zákazník příkaz k úhradě platebním prostředkem. Na poplatek za použití platební nebo kreditní karty při provádění směny, resp. směnárenském obchodu se podle § 12a písm. c) ZSČ vztahuje omezení, resp. zákaz podle § 254 ZPS.

Podle § 12a písm. c) ZSČ platí, že směnárenská úplata za provedení směny bezhotovostních peněžních prostředků nebo elektronických peněz, dal-li zákazník platební příkaz k jejich převodu prostřednictvím provozovatele, je [coby výjimka z obecného zákazu úplaty podle § 12a ZSČ] povolena.

Podle § 254 odst. 1 ZPS přitom příjemci náleží úplata nejvýše do částky odpovídající přímým nákladům, které mu v souvislosti s použitím daného platebního prostředku vznikají, resp. při transakci uskutečňované spotřebitelskými platebními kartami příjemci úplata za použití takových karet nenáleží vůbec – viz § 254 odst. 2 písm. a) ZPS. [Ustanovení 254 odst. 1 a 2 ZPS jsou speciální k ustanovení § 12a písm. c) ZSČ. Aplikují se tedy přednostně, když konkretizují podmínky, za kterých lze požadovat úplatu při platbě za směnu měn platební kartou.]

Otázka D.29 **Je „směna různých měn na jednom dokladu“ jedním, nebo více směnárenskými obchody a co z toho plyne ve vztahu k právům a povinnostem podle ZSČ?**

Ustanovení • § 2 odst. 1 písm. a), § 13, § 14, § 16a, § 16a odst. 2, § 16 odst. 2 písm. a) ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) „Směnu různých měn na jednom dokladu“ je nutno považovat za více směnárenských obchodů s jednou měnou.

Výklad ve smyslu jeden směnárenský obchod coby pouze jedna směna [rozuměno realizace jednoho směnného páru, např. CZK a EUR] nejen odpovídá gramatickému výkladu podle § 2 odst. 1 písm. a) ZSČ [viz dotčené ustanovení, znějící na určitou měnu – singulár], ale především smyslu a účelu zajištění a zvýšení ochrany zákazníka.

Zvýšení ochrany zákazníka je možno demonstrovat v modelovém příkladu – „směna různých měn na jeden doklad“ á 100 CHF + 200 EUR + 300 USD umožňuje odstoupení od toho kterého směnárenského obchodu, vždy do výše (ekvivalentu) 1 000 EUR ve smyslu § 16a odst. 2 ZSČ, tj. celkem tři na sobě nezávislá a nepodmíněná odstoupení, od směnárenského obchodu ohledně směny 200 EUR, od směnárenského obchodu ohledně směny 300 USD nebo od směnárenského obchodu ohledně směny 100 CHF.¹¹

Opačný výklad, tj. jeden směnárenský obchod s více směny (složkami), by v konečném důsledku ochranu zákazníka snížil, neboť zákazník by mohl realizovat pouze jedno odstoupení do částky (ekvivalentu) 1 000 EUR, což by v případě typicky excesivních kurzových rozdílů na každé realizované směně (směnném páru) znamenalo, že zákazník je nucen si vybrat, resp. spočítat, které odstoupení je pro něj nejefektivnější, a toto odstoupení provést a na další odstoupení, byť by šlo o „stejně“ nevýhodné směnné kurzy, rezignovat.

Jde-li vždy o jeden směnárenský obchod, pak není sporu ohledně plnění povinnosti podle ZSČ, typicky podle § 13,¹² § 14,¹³ § 16 odst. 2 písm. a)¹⁴ a § 16a ZSČ,¹⁵ neboť je nutno je plnit v každém jednotlivém případě zvlášť.

Otázka D.30 **Je směnárenským obchodem směna neplatných bankovek nebo mincí, resp. těch, které je možno za platné stále vyměnit, ev. směna bankovek nebo mincí znějících na již zaniklou měnu, kterou je možno stále vyměnit za jinou existující**

¹¹ Povinnost identifikace podle zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (AML/AFT) není tímto dotčena.

¹² Povinnost poskytnout informaci před provedením směnárenského obchodu.

¹³ Povinnost vydat doklad o provedení směnárenského obchodu.

¹⁴ Povinnost přiřazovat pořadové číslo každému záznamu v evidenci směnárenských obchodů.

¹⁵ Právo klienta odstoupit od smlouvy o směnárenském obchodu.

měnu?

Ustanovení • § 2 odst. 1, § 2 odst. 1 písm. a) ZSČ

Odpověď (4. 6. 2019) Podle § 2 odst. 1 písm. a) ZSČ je směnářským obchodem obchod spočívající ve směně bankovek, mincí nebo šeků znějících na určitou měnu za bankovky, mince nebo šeky znějící na jinou měnu.

Obecně platí, že ve vztahu k výkladu a aplikaci § 2 odst. 1 písm. a) ZSČ v tom kterém konkrétním případě je nutno především vycházet ze smyslu a účelu dotčené právní úpravy, tj. úpravy směnářské činnosti, resp. směnářských obchodů jako služby poskytnutí směny pouze oběžných měn a platidel (směna „platných za platné“).

Nelze přitom vyloučit, že prvek směny bude v rámci transakce okrajový a nevýznamný a povaha transakce ani neumožní smysluplné naplnění požadavků na směnářské obchody, typicky uveřejnění kurzovního lístku.

Současně je nutno identifikovat a rozlišit samotnou hospodářskou kauzu, tj:

(a) situaci, kdy je kauzou směna ve smyslu směnářského obchodu [§ 2 odst. 1 ZSČ] a tudíž jde o směnářský obchod v režimu směnářského zákona, v němž se realizuje nominální hodnota platidla v rámci směnného kurzu, a

(b) situaci, kdy je kauzou nabytí sběratelského předmětu (to se může týkat i bankovek a mincí platných, které jsou nějakým způsobem raritní), jejichž cena nesouvisí s jejich nominální hodnotou.

Následná úvaha ČNB, zda byla v daném konkrétním případě naplněna díky ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) ZSČ se nicméně bude vždy odvíjet až od posouzení všech okolností toho kterého případu individuálně.

Význam odpovědí pro jejich adresáty Tato odpověď vyjadřuje názor pracovníků ČNB. Soud a případně i bankovní rada ČNB mohou zaujmout odlišný názor.

Kontaktní osoba: david.vyhnalek@cnb.cz